

Hel, dnia 15.02.2019r.

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia ALTERNATYWNY CYPEL na użytkowanych obiektach militarnych na Helkim Cyplu

Stowarzyszenie ALTERNATYWNY CYPEL prowadzi liczne działania społeczne, edukacyjne i wystawiennicze na użytkowanych obiektach militarnych.

I) Zagospodarowanie fortyfikacyjnych obiektów miejskich

1) Schron załogowy 13 Baterii Artylerii Stałej - Makabra XX wieku

Wystawa otwarta jest dla zwiedzających od początku maja do końca września. Jej otwarcie miało miejsce 1 lipca 2014 roku. Makabra XX wieku stworzona została przez miłośników historii działających w naszym stowarzyszeniu, a jej celem jest zwrócenie uwagi na destrukcyjny wpływ wojen na globalną sytuację społeczną, ekonomiczną i polityczną. Wystawa składa się z kilkunastu sal. Pomimo iż wszystkie przedstawiają jeden temat wojen, poruszają wiele ich aspektów. Ekspozycja oddziałuje w taki sposób, że widz wychodzi ze schronu poruszony i nieobojętny na stworzone przesłanie. Wstęp na wystawę jest odpłatny, bilet ulgowy kosztuje 6zł, bilet normalny 10zł, dla mieszkańców Helu wstęp jest bezpłatny.

Makabra XX wieku cisy się ogromną popularnością wśród zwiedzających. Wystawa co roku jest tworzona na nowo, unowocześniana i uaktualniana przez członków stowarzyszenia. W tym roku przypada pięciolecie otwarcia wystawy. W związku z tym zaplanowaliśmy zmiany i nowe elementy ekspozycji, które już teraz sukcesywnie wprowadzamy. Działania takie powodują, że jest ona ciekawa także dla osób, które już w poprzednich latach ją odwiedziły. Ekspozycja odwiedzana jest licznie przez grupy zorganizowane wraz z dodatkową asystą przewodnika, a w przypadku grup z zagranicy – tłumacza.

Noc Muzeów - wystawa Makabra XX wieku bierze czynny udział w helskiej Nocy Muzeów, podczas której przygotowywane są dodatkowe projekcje czy prelekcje. Tej nocy wstęp na wystawę jest bezpłatny.

Noc Makabry - każdego roku na koniec wakacji organizujemy nocne zwiedzanie wystawy. Jest to kolejna okazja by w dość nieoczekiwany sposób przypominać o tragicznych skutkach wszelkich działań wojennych na całym świecie.

W 2018 roku Makabra XX wieku odwiedzona była przez 22 tysiące zwiedzających.

2) Stanowisko ogniowe nr 3 baterii im. Heliodora Laskowskiego - Morskie Tajemnice

Morskie Tajemnice to autorska ekspozycja, która została otwarta 27 czerwca 2015 roku i jest wystawą czasową, czynną od początku maja do końca września. Jest to wyjątkowe miejsce dla wszystkich miłośników morza, dla dorosłych i dla dzieci.

Różnorodność form życia w morzach i oceanach, historia badań oceanograficznych, rybołówstwo, marynistyka, nadmorskie tradycje, stan środowiska morskiego i sposoby jego ochrony - wszystko to można poznać w pigułce odwiedzając ekspozycję Morskie Tajemnice.

Głównym przesłaniem wystawy jest przybliżenie środowiska morskiego i przedstawienie tego w ciekawy sposób. Jako, że temat jest to bardzo obszerny skupiliśmy się na kilku zagadnieniach:

1) Środowisko morskie jako miejsce życia.

Bałtycka fauna i flora dla wielu jest wielką tajemnicą. U nas, w panoramicznych akwariach, można obserwować wygląd i zachowania przedstawicieli ryb i skorupiaków, często nieznanych. Choć w Bałtyku łąki podwodne nie są tak spektakularne jak w innych morzach, to mamy spory wachlarz pięknych podwodnych roślin, które również znalazły istotne miejsce na naszej wystawie. Chcemy zwrócić uwagę na mnogość morskich siedlisk, czyli właśnie miejsc do życia, jakie mają one znaczenie dla ekosystemu wodnego i ludzi. Mówimy o zagrożeniach i co najważniejsze – sposobach zapobiegania im.

2) Środowisko morskie jako miejsce naukowych eksploracji.

Oceanograf – czyli osoba zajmująca się badaniami morza. Odkrywamy tajniki pracy na morzu, jakie ma ona znaczenie w celach poznawczych i jakie w codziennym, nawet lądowym, życiu.

3) Zasoby morskie.

Morza i oceany kryją w sobie bogactwa o czym ludzie wiedzą od wieków. Żywe zasoby mórz są poławiane i przetwarzane każdego dnia. Przedstawiamy narzędzia połowowe, szczegółowe modele łodzi i kutrów rybackich, pracę rybaków oraz jej przemiany w ciągu dziesięcioleci. Staramy się zwracać uwagę na zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz negatywne dla środowiska naturalnego skutki nadmiernego rybołówstwa.

4) Helski rys historyczny.

Wszystkie powyższe zagadnienia nieodzownie wiążą się z morską historią Helu. W wielu opracowaniach nawiązujemy do lokalnej przyrody, jednostek badawczych, rybołówstwa helskiego. Dlatego też przedstawiamy dokładnie odwzorowaną makietę portu helskiego z początku lat 30. XX wieku. Opisujemy niezwykłą historię kutra WŁA-55, który od lat stoi na helskim brzegu, ale gdy pływał bogate miał przygody. Nawiązujemy również do tradycji poszukiwania przedmiotów na plaży, które zostały wyrzucone przez morze tuż po sztormie – stąd wziął się pomysł na wystawę „Bity ze strądu” – wiekowe elementy szkodnicze.

5) Ochrona środowiska morskiego.

Dbanie o jakość wód, ochrona siedlisk, odpowiednie gospodarowanie zasobami mórz są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu morskiego. Poprzez zwiększanie wiedzy i świadomości na temat zagrożeń w obliczu których stoją morza i oceany XXI wieku, staramy się wpłynąć na codzienne postawy mieszkańców nadmorskich krajów, turystów, pracowników.

6) Sprzęty wykorzystywane na morzu oraz przedmioty marynistyczne.

Niebywałą uwagę skupia na sobie francuski pojazd podwodny Societe ECA *PAP 104*, wyłowiony przez rybaka z wód Zatoki Gdańskiej. Dodatkową atrakcją jest kajuta szypra, w której można zapoznać się ze sprzętami wykorzystywanymi na kutrach (m.in. ster, sonar, sonda, radiopława, busola), mapami nawigacyjnymi, dziennikami okrętowymi, czyli wszystkim tym, co ułatwia i umożliwia pracę na morzu obecnie i w przeszłości. Prezentujemy również przedmioty o marynistycznym charakterze.

Od początku istnienia Morskie Tajemnice biorą udział w Nocy Muzeów - corocznej, ogólnopolskiej akcji mającej na celu nieodpłatne udostępnianie wystaw w godzinach wieczornych i nocnych. Każdego roku, specjalnie na tę okazję, przygotowujemy dodatkowe atrakcje, projekcje, zapraszamy gości na prelekcje.

Działalność Morskich Tajemnic stale się rozwija i poszerza swój charakter. Prowadzimy warsztaty związane z biologią i ochroną środowiska morskiego, przybliżamy oceanograficzny dorobek naukowy związany z wodami Morza Bałtyckiego i całego świata. W 2018 roku zorganizowaliśmy drugi Morski Festyn Rodzinny, podczas którego w formie zabawy przedstawialiśmy morskie zagadnienia przystępne dla całej rodziny. Zaprosiliśmy również gości, którzy opowiadali o nurkowaniu, sprzęcie nurkowym i bezpieczeństwie na wodzie.

Ekspozycja prowadzona we wnętrzach stanowiska ogniowego nr 3 baterii im. Heliadora Laskowskiego cieszy się zainteresowaniem turystów oraz mieszkańców miasta w każdym wieku, odwiedzają nas zorganizowane grupy szkolne i turystyczne. Wstęp na wystawę jest odpłatny, bilet ulgowy kosztuje 4zł, bilet normalny 6zł, dla mieszkańców Helu wstęp jest bezpłatny. W 2018 roku Morskie Tajemnice odwiedzone były przez 13,5 tysiąca zwiedzających.

3) Stanowisko ogniowe nr 2 baterii im. Heliadora Laskowskiego – na działobitni tego obiektu militarnego

Stowarzyszenie ALTERNATYWNY CYPEL stworzyło miejsce na ekspozycję czasowych wystaw. W 2018 roku wystawiona była w tym miejscu do bezpłatnego zwiedzania nasza autorska wystawa „Alfons Malicki – A jednak przetrwałem... i żyję! – wojenne kroniki obrońcy Helu”, która swój wernisaż miała 2 października 2016 roku. Alfons Malicki brał udział w Obronie Helu i spisał swoje wrażenia w kronikach. Dotarliśmy do tych zapisków, uzupełnionych ilustracjami i fotografiami. Jest to przejmujący opis okrucieństwa wojny, bohaterstwa żołnierzy, zwątpienia, strachu i bólu rozłąki. Alfons Malicki po udziale w Kampanii Wrześniowej trafił do obozów jenieckich, gdzie spędził 5 lat i w swoich pamiętnikach również daje ważne tego świadectwo.

Wnętrza stanowiska zostały odnowione przez członków Stowarzyszenia w 2015 roku - pomieszczenia uprzątnięto, wyniesiono stare, zalegające tam latami meble, odmalowano ściany i elementy metalowe. Przy wejściu do schronu zamontowano tablicę pamiątkową ufundowaną przez Stowarzyszenie, która do dziś przypomina odwiedzającym o znaczeniu tego obiektu. Na uroczystym odsłonięciu tablicy obecni byli przedstawiciele Urzędu Miasta Helu, Rady Miasta Helu oraz senator Rybicki.

II) Inne działania związane z fortyfikacyjnymi obiektami miejskimi

1) Posprzątaj swój Cypel - coroczna akcja sprzątania Cypla Helskiego - lasów, obiektów militarnych oraz plaż

Od początku istnienia Stowarzyszenia, czyli od 2011 roku, wspólnymi siłami sprzątamy ze śmieci helskie lasy, obiekty militarne i plaże. Do Helu przyjeżdżają tysiące turystów, mieszkańcy nie zawsze dbają o okoliczne tereny zielone. Dlatego problem śmieci był, jest i będzie (miejmy nadzieję, że w coraz mniejszym stopniu). Stąd pomysł na Posprzątaj swój Cypel – wspólne poruszenie dla dobra wspólnego. Bezpłatnie udostępniamy wszystkim ochotnikom to, co do

sprzątania potrzebne, a za każdy worek zebranych śmieci rozdajemy przekąski. I tak od lat mobilizujemy znajomych i przyjezdnych by razem z nami poprawili wygląd tego skrawka ziemi.

2) Spacerzy z przewodnikiem

W 2016 roku rozpoczęliśmy wakacyjne spacerzy z renomowanym przewodnikiem – Jakubem Zaniewskim, które powtórzyliśmy w roku 2017 i 2018. Była to niebywała okazja na poznanie Helu, historii miasta, portu i obiektów militarnych. Do udziału zawsze zachęcamy mieszkańców i turystów, młodszych i starszych, zaznajomionych z tematem i tych zupełnie nieorientowanych. Spacerzy zostały zorganizowane po to, by każdy miał możliwość poznania Helu i jego historii. Tak jak w roku ubiegłym przygotowano dwie trasy: w każdy wtorek Cypel Helski i obiekty militarne, w czwartki trasa przebiega przez port i miasto. Spacerzy były organizowane wraz z Informacją Turystyczną w Helu, a udział w nich był odpłatny. Po raz kolejny okazało się, że jest wielu chętnych do poznawania Helu. Przez dwa miesiące w spacerach wzięło udział około 330 osób.